Minnesota Department of Health

ການແຜ່ຂະຍາຍຂອງເຊື້ອວັນນະໂຣຄ໌

ຖ້າທ່ານກວດພົບວ່າທ່ານມີ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄທີ່ສາມາດຕິດ ຕໍ່ສູ່ຜູ້ອື່ນໄດ້, ຂໍ້ມູນຕ່າງໆທີ່ທ່ານຄວນຈະຮູ້ມີດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້:

- ເຊື້ອວັນນະໂຣຄເປັນພຍາດທີ່ອັນຕະລາຍ**ແຕ່ສາມາດຮັກສາໄດ້** ຖ້າ**ຮັກສາ**ຖືກວິທີທາງແລະມີຢາປິ່ນປົວທີ່ດີ.
- ຜູ້ທີ່ມີ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄບາງຄົນສາມາດທີ່ຈະແຜ່ລະບາດ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄ ໄປຫາຜູ້ອື່ນໄດ້ໂດຍງ່າຍ.

ຂ້ອຍຕິດ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄໄດ້ຢ່າງໃດ?

ທຸກຄົນສາມາດຕິດ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄໄດ້, ເມື່ອຜູ້ມີເຊື້ອໂຣກປອດເຫ້ງໃນປອດນັ້ນໄອ, ຈາມ, ຫຼືປາກເວົ້າ, ເຊື້ອວັນນະໂຣຄນັ້ນຈະກະຈາຍ ຫຼືປິວໄປຕາມລົມອອກມາສູ່ອາກາດພາຍນອກ. ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃກ້ກໍສາມາດທີ່ຈະຫາຍໃຈເອົາ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄເຂົ້າໄປໃນປອດຂອງເຂົາ. ທ່ານຈະບໍ່ຕິດເຊື້ອໂຣກປອດເຫ້ງໄດ້ຈາກການຈັບມື, ຫຼືຈາກອາຫານ, ຖ້ວຍຊາມ, ຜ້າແພຫຼື ສິ່ງຂອງຕ່າງໆ.

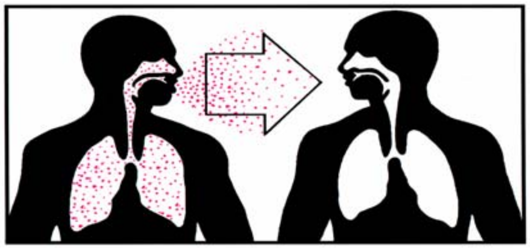

ໃນເມື່ອ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄເຂົ້າໄປຢູ່ໃນຮ່າງກາຍຂອງທ່ານ, ມັນຈະ “ຝັກຕົວຢູ່” ນີ້ເອີ້ນວ່າ “**latent TB infection**” ຫຼືຊື່ ຫຍໍ້ວ່າ “**LTBI**” “ໃນລະຍະການຝັກຕົວຢູ່” ຂອງ ເຊື້ອ ວັນນະໂຣຄ ມັນຍັງບໍ່ທັນເປັນອັນ ຕະລາຍຕໍ່ຮ່າງກາຍເທື່ອ ຫຼືເຮັດໃຫ້ທ່ານປ່ວຍໄຂ້ໄດ້ເທື່ອ. ການຝັງຕົວນອນຢູ່ຂອງເຊື້ອໂຣກນີ້ອາດຈະບໍ່ດົນ ຫຼືອາດຈະດົນຫຼາຍປີ. ທ່ານຈະເຈັບປ່ວຍໄຂ້ຈາກ ເຊື້ອ ວັນນະໂຣຄ ນີ້ເມື່ອເຊື້ອໂຣກ“ຟື້ນຕົວຂື້ນ” ແລະກໍ່ຕົວໃຫ່ຍຂື້ນແລະມັນກໍຈະສາມາດທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍຂອງທ່ານ. ນີ້ເອີ້ນວ່າ **ການແຜ່ ຂະຍາຍຂອງເຊື້ອວັນນະໂຣຄ.**

ເຊື້ອວັນນະໂຣຄມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຮ່າງກາຍຢ່າງໃດ?

ເຊື້ອວັນນະໂຣຄນັ້ນຕາມປົກກະຕິມັນຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ປອດ ຂອງທ່ານ (pulmonary TB). ເຊື້ອວັນນະໂຣຄຍັງຈະ ທຳຮ້າຍຕໍ່ອະວັນຍະວະຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍຄືກັນ.

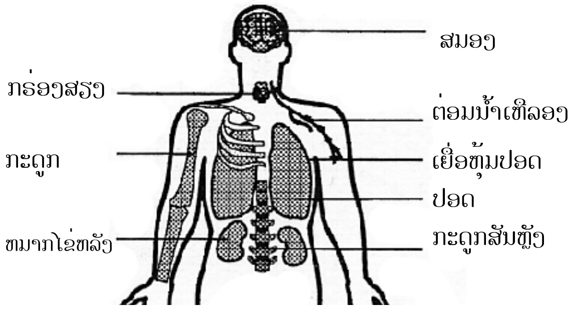

ຈຸດຕ່າງໆທີ່ເຊື້ອວັນນະໂຣຄ໌ມັກເກີດຕິດເຊື້ອໂຣຄ໌

ຜູ້ທີ່ມີ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄນັ້ນອາດຈະມີອາການຕ່າງໆ ຢ່າງນ້ອຍກໍເປັນນື່ງອາການຫາຫຼາຍ**ອາການຕ່າງໆ**ເຫຼົ່ານີ້ເຊັ່ນ:

- ໄອຕິດຕໍ່ກັນເຖິງສອງສາມອາທິດຫຼືຫຼາຍກວ່ານັ້ນ
- ຈ່ອຍລົງ, ນ້ຳໜັກລຸດລົງ
- ກິນເຂົ້າບໍ່ແຊບ
- ມີເຫື່ອອອກຕອນກາງຄືນ
- ເປັນໄຂ້
- ເປັນໜາວ
- ຮູ້ສືກອ່ອນເພັຍຫຼືບໍ່ມີເຫື່ອແຮງ
- ເຈັບທີ່ໜ້າເອິກ
- ໄອອອກເປັນເລືອດຫຼືມີສິ່ງໃດ ສິ່ງນື່ງທີ່ເປັນສີນ້ຳຕານຕິດອອກມາ

ທ່ານໝໍກວດ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄດ້ວຍວິທີໃດ?

ທ່ານອາດຈະຕ້ອງກວດເບິ່ງ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄນັ້ນຢ່າງນ້ອຍກໍຫຼາຍກວ່ານື່ງເທື່ອ:

- ການກວດແບບ**ສັກເຊື້ອຢາຝັງໄວ້ທີ່ໃຕ້ຜິວໜັງ** ນີ້ສາມາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າທ່ານມີ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄ ຢູ່ໃນຮ່າງກາຍຫຼືບໍ່. ເຖິງ ແມ່ນວ່າເຊື້ອໂຣກນັ້ນຍັງ "ນອນຝັງຕົວ" ກໍຕາມ.
- **ການສ່ອງໄຟຟ້າ**ຈະບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າເຊື້ອໂຣກນັ້ນໄດ້ທຳຮ້າຍປອດຂອງທ່ານແລ້ວຫຼືບໍ່.
- **ການກວດຈາກຂີ້ກະເທີ່ແບບສມັຍເກົ່ານັ້ນ** ຈະບອກໃຫ້ ຮູ້ວ່າເຊື້ອວັນນະໂຣຄນັ້ນໄດ້ ກໍ່ຕົວໃຫ່ຍຂື້ນໃນປອດຂອງທ່ານ ແລ້ວຫຼືຍັງ.

ຂ້ອຍຈະດີຂື້ນໄດ້ຢ່າງໃດ?

- ທ່ານຕ້ອງໄປຫາແພທແລະ**ກິນຢາຕ້ານ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄ** ເປັນພິເສດເພື່ອຈະໄດ້ຂ້າເຊື້ອໂຣກນັ້ນ.
- **ເຊື້ອວັນນະໂຣຄນັ້ນມີພິດແຮງ** ແລະ ມັນມີຊີວິດຢູ່ດົນນານ. ທ່ານຈະຮູ້ສຶກດີຂື້ນພາຍໃນສອງອາທິດຫຼັງຈາກທ່ານກິນຢາຕ້ານເຊື້ອວັນນະໂຣຄ. ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄໄດ້ຖືກຂ້າໝົດ, **ທ່ານຈະຕ້ອງໄດ້ກິນຢາສືບຕໍ່ໄປ**ຢ່າງນ້ອຍ 6-9 ເດືອນ.
- **ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຕ້ອງໄປພົບທ່ານໝໍທຸກເດືອນ** ຈົນກ່ວາການຮັກສາ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄຂອງທ່ານຫາຍດີເປັນປົກກະຕິ. ແພທຈະກວດເບິ່ງອີກເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າທ່ານດີຂື້ນຫຼືຖ້າທ່ານມີບັນຫາໃນການຢາກິນຫຼືມີຄຳຖາມອື່ນໆ.

ຈະເປັນຢ່າງໃດຖ້າຂ້ອຍບໍ່ຢາກກິນຢາຮັກສາ?

ເຊື້ອວັນນະໂຣຄ ຈະເປັນແຮງຂື້ນ. ຖ້າທ່ານບໍ່ກິນຢາຖືກ ວິທີການ ຫຼືບໍ່ກິນໃຫ້ໝົດຕາມຄຳສັ່ງຂອງທ່ານໝໍ. ທ່ານອາດຈະ **ເລີ່ມ ປ່ວຍໄຂ້ອີກ ແລະແຜ່ເຊື້ອໂຣກ**ນັ້ນໄປໃສ່ຜູ້ອື່ນ.

ທ່ານຕ້ອງ **ກິນຢາໃຫ້ໝົດ** ແລະປະຕິບັດຕາມຕາມຄຳສັ່ງຂອງທ່ານໝໍເພື່ອຈະໄດ້ດີຂື້ນ. ຖ້າທ່ານບໍ່ກິນຢາຖືກຕ້ອງຕາມວິທີຫຼືຕາມຄຳສັ່ງຂອງທ່ານໝໍ, ເຊື້ອວັນນະໂຣຄຂອງທ່ານອາດຈະກໍ່ຕົວ ແຮງຂື້ນ. ເຖິງເວລານັ້ນທ່ານຈະໄດ້ກິນຢາຮັກສາທີ່ແຮງແລະຈະ ຕ້ອງໃຊ້ເວລາຮັກສາຍາວນານ.

ການແຜ່ຂະຍາຍຂອງເຊື້ອວັນນະໂຣຄ - ໜ້າທີ 2

DOT ໝາຍເຖິງຫຍັງ?

"DOT" ໝາຍເຖິງການກຳກັບເບິ່ງອາການໂດຍກົງ. DOT ຈະເຮັດໃຫ້ການກິນຢາງ່າຍຂື້ນ, DOT ແມ່ນເວລານາຍແພທ ຫຼືນາງພຍາບານພົບກັບທ່ານໃນທຸກໆທີ່ເອົາຢາແກ້ເຊື້ອວັນນະໂຣຄ ປອດເເຫ້ງ ໃຫ້ທ່ານກິນ. ນີ້ແມ່ນວິທີທາງງ່າຍໆແບບນື່ງທີ່ຈະຊ່ວຍ ໃຫ້ທ່ານໄດ້ກິນຢາຂອ ງທ່ານຈົດໝົດຕາມກຳນົດແລະອາການກໍຈະດີຂື້ນ ຖ້າຫາກມີບັນຫາກັບຢາກິນ ເພີ່ນກໍສາມາດທີ່ຈະປ່ຽນຢາໃຫ່ມໃຫ້ ທ່ານທັນທີ.

DOT ຈະປີ່ນປົວເຊື້ອວັນນະໂຣຄໄດ້!

ຂ້ອຍຈະແຜ່ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄໄປໃສ່ຜູ້ອື່ນໄດ້ຢ່າງໃດ?

ຖ້າ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄຫາກຢູ່ໃນປອດຂອງທ່ານແລ້ວ, ທ່ານຈະຕ້ອງ ລະວັງເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນຕິດ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄຈາກທ່ານ. ຖ້າເຊື້ອ ວັນນະໂຣຄ ຫາກຢູ່ຕາມພາກສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ມັນຈະບໍ່ ແຜ່ໄປ ໃສ່ຜູ້ໄດ້.

ໃຫ້ຖາມນຳທ່ານໝໍຫຼືນາງພຍາບານ ວ່າ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄຂອງທ່ານ ນີ້ສາມາດແຜ່ໃສ່ຜູ້ອື່ນໄດ້ບໍຫຼື (ຕິດລະບາດ). ເພີ່ນຈະ ແນະນຳວິທີ ການປະຕິດບັດ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນທີ່ຢູ່ໃກ້ທ່ານຕິດເຊື້ອໂຣກນີ້ໄດ້.

ຫຼັງຈາກທ່ານກິນຢາໄດ້ສອງສາມອາທິດແລ້ວ ແລະຮູ້ສຶກດີຂື້ນ ທ່ານບໍ່ສາມາດທີ່ຈະແຜ່ເຊື້ອໂຣກປອດເເຫ້ງນັ້ນໃສ່ ຜູ້ອື່ນໄດ້. ນາຍແພທຈະບອກທ່ານວ່າທ່ານຄວນຈະກັບໄປທຳງານ, ໂຮງຮຽນ, ຫຼືທຳກິຈະກັມອື່ນໆໄດ້.

ຂ້ອຍຈະຮູ້ເຣື່ອງເຊື້ອວັນນະໂຣຄ໌ເພີ່ມຕື່ມໄດ້ຢູ່ໃສ?

- ໃຫ້ຖາມນຳນາຍແພທ ຫຼືນາງພຍາບານເພື່ອຂໍເອົາຂໍ້ມູນ **ເຣື່ອງ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄ໌ ໄດ້ຟຣີ** ຈາກກະຊວງສາທາຣະນະສຸກ ຣັຖມິນນີໂຊ ຕາ.
- ໃຫ້ບອກທ່ານໝໍຫຼືນາງພຍາບານຂອງທ່ານ ຖ້າທ່ານມີແຜນການ ທີ່ຈະຍົກຍາຍໄປຢູ່ຕ່າງເມືອງຫຼືຕ່າງຣັຖ. ເພີ່ນຈະໄດ້ຊ່ວຍທ່ານ ບ່ອນໄປເອົາຢາ ຫຼັງຈາກທ່ານຍ້າຍໄປຢູ່ບ່ອນໃຫ່ມ.
- ຖ້າທ່ານມີເຊື້ອວັນນະໂຣຄ໌, ໃຫ້ຖາມນຳນາຍແພທເພື່ອຂໍໃຫ້ ກວດຫາ ເຊື້ອໂຣກເອັສນຳ. ຜູ້ທີ່ມີເຊື້ອໂຣກເອັສໃນຮ່າງກາຍຈະ ປ່ວຍ ໃຂ້ແລະແຮງກວ່າ ຖ້າມີເຊື້ອວັນນະໂຣຄນຳ, ທ່ານຈະ

ໃຫ້ຈື່ວ່າ ໂຣກປອດເເຫ້ງສາມາດຮັກສາໄດ້ !

ຢາຮັກສາໂຣກປອດເເຫ້ງມີຢາຫຍັງແດ່ທີ່ຂອ້ຍຄວນຮູ້ຈັກ?

- ຢາຮັກສາໂຣກປອດເເຫ້ງເປັນຢາກິນທີ່ປອດພັຍ, ແຕ່ບາງຄົນ ອາດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດມີອາການຕ່າງໆ, **ໃຫ້ໂທຣສັບໄປຫາ ນາຍແພທຂອງທ່ານທັນທີ ຖ້າທ່ານມີອາການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ເຊັ່ນ:**
  - ຮາກ, ເຈັບທອ້ງ
  - ກິນເຂົ້າບໍ່ແຊບ
  - ວິ່ງວຽນ
  - ຕາເຫຼືອງ ຫຼື ຜິວເຫຼືອງ
  - ສຽວທີ່ນີ້ວມືຫຼືທີ່ນີ້ວຕີນ
  - ສຽວຫຼືມືນປາກ
  - ມົວຕາ ຫຼື ສາຍຕາຟາງ
  - ສຽງກ້ອງຢູ່ໃນຫູ
  - ຫູບໍ່ໄດ້ຍິນດີ
  - ວິນຫົວ
  - ປວດຕາມຂໍ່ກະດູກ
  - ເປັນໄຂ້ຫຼາຍກວ່າ 3 ວັນ
  - ເປັນຜື່ນແດງຕາມຜິວໜັງ
  - ເລືອດອອກງ່າຍຫຼືມີຮອຍຟົກຊ້ຳງ່າຍ
- ກິນຢາຮັກສາ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄຂອ**ງທ່ານເຫຼົ່ານັ້ນໃຫ້ກົງເວລາ ຂອງທຸກໆມື້.**
- ກິນຢາຮັກສາ ເຊື້ອວັນນະໂຣຄໄປຈົນກວ່າທ່ານໝໍຈະບອກໃຫ້ ທ່ານເຊົາ.
- **ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ດື່ມເບັຍ, ເຫຼົ້າວາຍ, ຫຼືເຫຼົ້າ** ໃນຂນະທີ່ກິນຢາຮັກສາໂຣກ ປອດເເຫ້ງນີ້.

ຄລີນິກຂອງທ່ານ/ທ່ານໝໍ/ນາງພຍາບານ:

____

____

ໂທຣສັບ #: (_____)______________________

ຢາຮັກສາໂຣກປອດເເຫ້ງມີຄື:

___ Isoniazid ("INH")
___ Rifampin
___ Pyrazinamide ("PZA")
___ Ethambutol
___ Vitamin B6
___ ________________
___ ________________

MINNESOTA MDH DEPARTMENT OF HEALTH
Tuberculosis Prevention and Control Program
P.O. Box 64975
St. Paul, MN 55164-0975
651-201-5414
1-877-676-5414
www.health.state.mn.us/tb

6/2005